

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะการเจริญพันธุ์ของสตรีในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ กล่าวคือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงพัฒนาการของภาวะการเจริญพันธุ์และการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรในประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีในประเทศไทย ด้วยวิธี ARDL โดยการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534–2565 จากฐานข้อมูลธนาคารโลกและองค์การสหประชาชาติ

ผลการศึกษา พบว่า การใช้นโยบายเพื่อควบคุมประชากรในอดีต และการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจสังคมที่มากับการพัฒนาประเทศ ทำให้คนมีทัศนคติและพฤติกรรมในเรื่องการมีบุตรเปลี่ยนไป และส่งผลให้อัตราการเจริญพันธุ์ของประเทศลดลงจนปัจจุบันอยู่ต่ำกว่าระดับทดแทน

ผลการประมาณค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม พบว่า การว่างงานในสตรี การว่างงานในบุรุษ และความเป็นเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออัตราการเจริญพันธุ์ของสตรีในไทย อย่างมีนัยสำคัญ โดยตัวแปรการว่างงานในสตรี ส่งผลกระทบในทางบวกกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญพันธุ์ เนื่องจากการลดลงของต้นทุนค่าเสียโอกาสในการเลี้ยงดูบุตร การว่างงานในบุรุษส่งผลในทางลบต่ออัตราการเจริญพันธุ์ เนื่องจากผลของรายได้ และการขยายตัวของเมืองทำให้อัตราการเจริญพันธุ์มีแนวโน้มลดลงในระยะยาว

Abstract

The Analysis of the Determinants of Fertility in Thailand has two research objectives: 1) to study Thailand's fertility trend and demographic change 2) to investigate the relationship between socioeconomic factors and fertility rate in Thailand, using the Autoregressive Distributed Lag model. This study applied secondary data from the year 1991 to 2022 providing by the World Bank and the UN databases.

The study found that population policy aimed at reducing the population growth rate that Thailand had adopted in the past, along with social and economic development have shifted the attitudes and individual behavior towards childbearing, leading the fertility rate to decline to below the population replacement level.

The results of the estimation found that male unemployment, female unemployment, and urbanization are factors that affect fertility rate. Female unemployment has a positive effect on motherhood transitions because unemployment lowers the opportunity cost of childbearing and might thus increase desired fertility. Among men, the unemployment–fertility relationship is mainly negative due to income effect. Urbanization is linked to fertility decline in the long run.